

Kjære Harstad og Kanebogen menigheter.

Det har vært en spennende og god visitas i de to menighetene deres denne uken. Sammen med følget mitt, prost Arne Håkonseth og rådgiverne Ragnhild Høgset og Steinar Sneås Skauge, har jeg blitt tatt imot på en varm og gjestfri måte, og i kombinasjon med det nydelige været vi har hatt har dere virkelig fått vist fram den flotte byen og menighetene på aller beste måte. Det er jeg takknemlig for å ha fått være med på.

Ordet «biskop» kommer fra et gresk ord som betyr «ha oppmerksomhet mot», «se etter», og når biskopen er på visitas, skal jeg se menighetenes arbeid og se lokalsamfunnet som menighetene er en del av. Som biskop har jeg et særlig ansvar for å ha tilsyn med menighetene og deres ansatte, særlig de som står i vigslende stillinger. En visitas er også med på å vise kirkens enhet. Deres menigheter er ikke alene. Dere står som del av en større helhet i Nord-Hålogaland bispedømme, i Den norske kirke og i den verdensvide kirke. En visitas er et besøk i menigheten. I løpet av en kort uke får vi se et konsentrat av menighetenes arbeid. Vi får komme nær hverandre gjennom nattverdfellesskap og felles gudstjenestefeiring, og ikke minst får vi mulighet til å snakke med hverandre og se hverandre. Dette skaper en god arena for å tenke sammen om hvordan menighetene skal gå videre. Vi kan starte samtaler som bærer i seg kimen til noe godt for Harstad og Kanebogen menigheter, og dermed for hele byen. Gjennom visitasen ønsker jeg å støtte, inspirere, utfordre og veilede menighetene og de ansatte slik at vi sammen kan gjøre Kristus enda tydeligere for de som bor i Harstad.

Overskriften for denne visitasen har vært «Barna går foran». Det betyr ikke at vi bare har sett på barna, men er en erkjennelse av at når menighetene når barna, når vi også de voksne. Klarer man å skape et godt barnearbeid i en menighet, skaper man også en arena der voksne kommer, og da gjennom et slikt arbeid legger kirken et godt fundament for at troen kan få vokse frem. Samtidig er overskriften vår et signal om at måten trosopplæringsarbeidet i Harstad og Kanebogen er organisert på, noe som resten av menighetsarbeidet kanskje kan lære av? Jeg skal komme mer tilbake til dette senere, men vil for nå nøye meg med å si at det er mye spennende og godt som skjer i organiseringen av trosopplæringsarbeidet i Harstad og Kanebogen menigheter. Og jeg vil her til og med driste meg til å kaste inn den tredje bymenigheten: Trondenes.

Gjennomgang av uken

En slik uke bærer med seg mange møter med mennesker, mange inntrykk og mange drypp av noe man skulle ønske det var tid til å få mer av. Det er mange samtaler som kunne vært lengre, mange tanker vi kunne ha tenkt lenger ut i fellesskap og mange inntrykk jeg vil bære med meg. Nå på visitasens siste dag vil jeg dele noen av inntrykkene med dere.

Vi har hatt møter med begge menighetsrådene hver for seg. Det er to gode menighetsråd med mennesker som vil mye godt for menighetene, og som er i stand til å finne måter å nå disse målene på. Rådene har to gode ledere. Erlend Welander her i Kanebogen og Rikke Gürgens Gjærum i Harstad. Rikke har dessverre skadet

seg, og var forhindret fra å være med, og jeg vil ønske henne alt godt og god bedring.

Tirsdagen ble avsluttet med Jakobsmesse i Harstad kirke. Dette var en flott messe der kantor Wolfgang Schmitt og Kammerkoret, sammen med liturg Hanne Punsvik Øygaard skapte en kontemplativ atmosfære som jeg ikke er i tvil om at kan treffe svært mange. Her har Harstad menighet en kjemperessurs for å nå folk som ikke finner seg til rette i de vanlige gudstjenestene. Det er flott og imponerende å se at menigheten er kreativ i sin gudstjenestefeiring og at resultatet blir så bra som dette.

På onsdag startet vi dagen med å møte stabene i de to menighetene. Harstad og Kanebogen menigheter er velsignet med mange svært kompetente og dedikerte medarbeidere. Det var særlig gledelig for meg å høre at godt arbeidsmiljø og at de trivdes i staben og menigheten var en gjenganger når de skulle fortelle om positive sider med jobben. Her vil jeg berømme både prosten og kirkeverge Erik Vold for arbeidet de har gjort for å skape dette arbeidsmiljøet, sammen med resten av de ansatte.

Vi dro videre til Olavsgården. Fint navn forresten, og hørte sokneprest Stian forkynde før vi deltok i kaffeslabberaset der. Underveis ble jeg gjort oppmerksom på at Wolfgang driver et eget kor på Olavsgården. Imponerende! Synd jeg ikke fikk anledning til å høre dem opptre på fredag.

Vi var med på Superonsdag her i kirken senere på dagen. Sammen med Torsdagskafféen vi var med på på torsdag er dette et veldig godt arbeid for å skape lavterskelmøteplasser i kirken. Begge arrangementene var godt besøkt, tenkte vi, og så fikk vi høre at det brukte å være flere folk på dem! Å se babyer, småbarnsfamilier og pensjonister komme sammen på slike arrangementer gleder et bispehjerte. Her er det frivillige og ansatte som gjør et svært viktig og godt arbeid.

Onsdagen ble avsluttet på X-klubben. Om man noen gang er i dårlig humør, må man ta seg en tur på X-klubben, for dette var en energiinnsprøyting og humørspreder. Og det er lenge siden jeg har hørt en slik allsang. X-klubben er drevet frem gjennom en årrekke av en gruppe frivillige sammen med diakonene i Harstad og Trondenes. På onsdag var også mandagsklubben fra Kvæfjord på besøk, og det var et flott samarbeid mellom tre menigheter.

Etter Torsdagskafféen møtte vi sjefsredaktør Kjell Rune Henriksen i Harstad Tidene. Dette var et svært konstruktivt møte, og dere ble invitert til å mase mer på Harstad Tidene for å få dem til å komme og skrive om det som skjer i menigheten. Jeg oppfattet at sjefsredaktøren så at det skjer mye bra i menighetene, og ønsker å skrive mer om det som skjer her. Når jeg er inne på dette med synlighet i media vil jeg ta et lite steg til siden fra gjennomgangen av uken. Jeg vil berømme både Harstad og Kanebogen for å bruke Facebook på en veldig god og konstruktiv måte. Dette er en arena med et stort potensiale for kirken, og dere gjør en god jobb her. Så kan det også sies at det ikke hadde skadet om dere tok en liten kikk på nettsidene deres, de kan kanskje oppdateres litt oftere.

Torsdagen sluttet med frivilligfest her i kirken der mange av de frivillige i menighetene deres be hedret. Det var en heder som er helt på sin plass, for det blir lagt ned mange timer i et uvurderlig frivillig arbeid i Harstad by.

Rett før frivilligfesten kom det som kanskje var visitasens høydepunkt. Det var innvielseskonsert for det fantastiske orgelet dere har fått her i Kanebogen, som vi alle har hørt i gudstjenesten i dag. Konserten ble mesterlig gjennomført av byens tre glitrende kantorer Wolfgang Schmitt, Marit Nygård og Maria-Daniela Raasch samt kantor i Alta og orgelkonsulent Bjørn Kjellmann. Takk for en strålende konsert.

En spesiell takk må også rettes til kirkeringen her i Kanebogen. Kirka er 18 år. Dere har ikke gitt dere, men stått på helt til det ble mulig å skaffe orgel til kirka. Jeg er dypt imponert og full av takknemlighet for det dere har gjort. På vegne av oss alle: Tusen takk! Musikk- og kulturlivet er en viktig del av kirkens liv. Det har økende oppslutning rundt om i Norge, jeg er glad over å se at dette er prioriterte områder også i Harstad-menighetene.

På fredag besøkte vi femte klasse på Harstad skole. Dette var en spennende gjeng som hadde mange gode og reflekterte spørsmål om kirkens rolle i samfunnet og om biskopen.

Fredagen ble videre brukt til samtaler med kirkevergen og fellesrådet, samt staben i deres to menigheter og staben i Trondenes. Dette var fruktbare og konstruktive samtaler som jeg vil komme tilbake til snart.

Jeg har også hatt tilsynssamtaler, det vil si personlige samtaler med de vigslede medarbeiderne i menighetene deres. Disse samtaler skal jeg selvsagt ikke referere til her. Men jeg vil nevne for dere at en av dem jeg har hatt samtale med er sykehusdiakon Line Bakke. Hun gjør en svært viktig tjeneste både for kirken og ikke minst for alle menneskene hun møter. Samtidig gjør hun en veldig lite synlig tjeneste. Jeg ønsker derfor å dra frem denne tjenesten spesielt, slik at vi kan huske på henne i våre bønner og telle med dette arbeidet som en viktig del av kirken i Harstads arbeid.

Særlig tematikk

Et gjennomgående tema i samtaler med menighetsråd, staber og administrasjon har vært det tette og gode samarbeidet som er mellom Harstad, Kanebogen og Trondenes på mange områder, men særlig når det gjelder trosopplæring. Her samarbeider staber og frivillige på tvers av sognegrensene, og de som kommer på arrangementene kommer fra hele byen, uavhengig av hvilken kirke noe blir arrangert i. At det fungerer slik er takket være en fleksibel administrasjon i fellesrådet, en stab som ikke ser på sognegrenser som en begrensning og frivillige som er villige til å tjene kirken der det er mest tjenlig. Resultatet er et godt trosopplæringsarbeid i Harstad, som bringer barn og unge nærmere Jesus.

Som jeg var inne på tidligere er ikke dette et arbeid som bare trekker barn til kirken, men foreldrene kommer også. De kommer på babysang, som frivillige på Lys Våken og ikke minst som medhjelpere på kirkekaffe i konfirmasjonstiden. For å nevne noe. Her går virkelig barna foran i å bringe folk til kirken. Dette er i seg selv noe vi skal se

stort på og vite at er en viktig og sentral oppgave for kirken. Og et område der dere her i Harstad by gjør en god jobb.

Samtidig er det verdt å se mer på det samarbeidet som skjer over sognegrensen på dette området. Her går barna, eller mer bestemt trosopplæringen, foran med et godt eksempel på hvordan dere kan samarbeide enda mer og enda bedre. Dette er noe som med fordel kan implementeres i andre deler av menighetenes arbeid. For det er sant som det ble sagt: Folk i byen ser ikke på sognegrenser når de bestemmer hvor de går. De ser på hva som skjer.

Jeg nevnte X-klubben tidligere, og på den var det tre diakoner fra tre sogn i prostiet, sammen med deltagerne fra enda flere sogn. Jeg vil nevne for dere at Trondenes prosti er en del av et prosjekt i bispedømmet nå, der vi kartlegger hvilke behov mennesker med psykisk utviklingshemming har, hvilke tilbud de får fra menighetene og hvordan vi kan jobbe for å møte denne gruppen på best mulig måte. Gjennom dette arbeidet håper vi at både dere og resten av bispedømmet skal kunne møte denne viktige gruppen i kirken på en endra bedre måte. Dette er også et område der samarbeid på tvers av sognegrensene er sentralt, og der det er gledelig å se at dere allerede har etablert et godt samarbeid.

Jeg sier ikke hvordan dere skal organisere dette samarbeidet. Det er dere best rustet til å finne ut selv. Det kan skje ved at man går sammen fra ulike menigheter og arrangerer noe sammen, eller det kan skje gjennom at en menighet arrangerer noe på vegne av alle. Jeg vil gjøre sogneprest Stians ord til mine egne og si at samarbeid på tvers av sognene handler ikke om hvem som gjør arbeidet, men at de som deltar på arrangementet kommer fra de ulike sognene. Samarbeid handler om å nå ut med budskapet om Jesus til flest mulig på best mulig måte.

Noe annet som har dukket opp flere ganger i samtaler er en viss motløshet med tanke på at det er vanskelig å få frivillige til ulike oppgaver i menighetene. Jeg forstår at det er slik og har ingen enkle løsninger på dette. Men jeg vil be dere løfte blikket. Vi er en del av en kirke som er i stor vekst. I store deler av verden vokser kirken med stormskritt, selv om det ikke er slik her i vår del av verden akkurat nå. Kirken er ikke døende, men sterk og levekraftig. Det er mye vi ikke kan vite om fremtiden, men vi kan være sikre på at den kristne kirke vil leve i beste velgående. Og jeg er sikker på at det ikke bare gjelder den globale kirken, men også kirken her i Harstad. Jeg fikk høre at dere i år har mellom 25 og 30 MILKere, altså ungdom som går på ledertrening. Det er et veldig høyt tall og en kjemperessurs for menighetene som dere kan benytte dere av. Dette er ungdom som går inn og får trening i å lede kristent arbeid. Bruk dem. Det er det de vil. Dette er kirken i Harstad. En kirke med stort potensiale. Trondenes prosti har drevet et veldig godt MILK-arbeid i mange år!

Begge menigheter har relativt gode tall for gudstjenestebesøk. Vi vil alltid ønske at flere går til gudstjeneste, men det er gode tall vi har fått se. Vi har fått høre om hvordan dere involverer folk i gudstjenestene deres i form av korsang, medliturger, dansere og mye annet. Dette er kjempeflott og noe jeg vil at dere skal fortsette med og utvide. Gudstjenesten er det mest sentrale i det en menighet gjør, og noe som ikke kan overvurderes i et menighetsliv.

Utfordringer

Jeg vil avslutte med å gi dere noen utfordringer basert på det jeg har sett, hørt og opplevd denne uken. Først vil jeg gi en særskilt utfordring til Kanebogen, og en til Harstad, og så vil jeg gi to fellesutfordringer.

- 1) For en stund siden sendte jeg et brev til alle menighetene i bispedømmet. Der oppfordret jeg alle menighetene i bispedømmet til å drøfte hvordan man kan ta i bruk samisk i gudstjenestene. Det samiske har mye å tilføre resten av kirken, ikke minst med tanke på hvordan man ser på naturen rundt oss og skaperverket. Å ta inn det samiske i gudstjenesten er ikke bare en måte å vise at samisk kultur er en del av vår arv og en naturlig del av bispedømmet, det er også en måte å gjøre oss bevisste på det kirken har å lære fra det samiske. Vi er i et område med en stor og rik historisk arv. Harstad menighet har en offensiv holdning til samisk språk og kultur. Samisk har blitt tatt i bruk som liturgisk språk i gudstjenesten, noe som er veldig bra. Jeg håper det samme kan skje her i Kanebogen. Her kan vi som bispedømme bidra, og vil med glede sende en god mann hit for å lære prestene i prostiet noen ledd i samisk liturgi.
- 2) Misjon er en fundamental del av det å være kirke. Det handler om å fortelle om Jesus til stadig nye mennesker, men det handler også om å gjøre oss selv bevisste på at vi står i en større sammenheng. Vi trenger å få impulser fra den verdensvide, økumeniske kirke. Det er oppmuntrende for oss å høre, for det er andre steder enn i vesten den virkelig store kirkeveksten er nå. Det er også nødvendig å høre, for da ser vi hvor privilegerte vi er på mange områder. Det vi tar for gitt er en utopi for mange andre kristne søsken. De kan vi hjelpe, for eksempel med penger. Samtidig får vi impulser tilbake som gjør at et misjonsprosjekt er et vinn-vinn-prosjekt. Vi får og gir, og den andre parten får og gir. I Kanebogen har jeg inntrykk av at misjonsprosjektet som er støtte til NMS sitt arbeid i Kamerun er godt integrert i menighetens arbeid og godt kjent i menigheten – vi ser det på plakater med en gang vi kommer inn i kirka. Harstad menighet har et relativt nytt misjonsprosjekt knyttet til Normisjons arbeid i Mali og Senegal. Jeg håper at Harstad kan legge mer vekt på å synliggjøre misjonsprosjektet så det blir mer kjent i menigheten.
- 3) Noe som har kommet opp i flere samtaler er et ønske om å etablere et arbeid for voksne med bibelundervisning og undervisning i hva det vil si å være kristen og hva kristen tro er. Kall det gjerne «trosopplæring for voksne» om du vil, selv om det definerte trosopplæringsarbeidet er for aldersgruppa 0-18 år. Det er et ønske om arenaer der voksne kan komme sammen utenfor gudstjenestefelleskapet og lære mer om kristen tro for på den måten å bygge et sterkere fundament for troen. Kanebogen menighet har til og med dette inne som ett av fire punkter i sitt dokument med målsetninger og planer. Igjen er dette et område der samarbeid over sognegrensene er naturlig. Her er det også mulig å tenke seg et økumenisk samarbeid. Det finnes allerede et økumenisk bibelkurs i byen som er et godt utgangspunkt for videre arbeid. Jeg håper dere kan jobbe videre med disse tankene og etablere møteplasser

utenfor gudstjenestene der voksne kan få fellesskap og undervisning om kristen tro.

- 4) Den siste utfordringen min kommer som en naturlig konsekvens av mye av det jeg har sagt til nå. Det skjer mye samarbeid mellom Harstad og Kanebogen menigheter, og også med Trondenes menighet. Dette er både naturlig, ønskelig og konstruktivt. Det er ikke slik at vi skal la oss begrense av sognegrensene. De er til som et arbeidsredskap, ikke en tvangstrøye. Dette har dere forstått her, og jobber mye over sognegrensene. Jeg ønsker at dere skal videreutvikle dette samarbeidet, evaluere det og se på nye måter man kan samarbeide på for å bli enda bedre. Man kan til og med tenke seg at en mulighet kan være å slå sammen sognene. Det er ikke sikkert at dette er den beste løsningen, men verd å vurdere i arbeidet for å finne den best tenkelige måten å samarbeide på i Harstad by på for å føre mennesker til Jesus.

Avslutning

Jeg vil takke dere alle for en flott uke. Jeg har fått sett to vitale og levedyktige menigheter som er Kristi kropp i Harstad. Takk for det dere gjør for kirken og er for kirken! Jeg ønsker dere alt godt og Guds velsignelse over liv og tjeneste.